

**Πρωτοβουλία για τη Διάσωση των Φυσικών Ακτών &
Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ)
Κοινό Υπόμνημα Θέσεων**

Δευτέρα, 19 Ιουνίου 2017

Προς: Πρόεδρο και Μέλη Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών

Θέμα: Συνεδρία Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών – Δευτέρα 19 Ιουνίου 2017:

- 1. Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2016 (Αρ. Φακ. 23.01.057.080-2016) (Συμπερίληψη στον ορισμό του όρου «ακίνητη ιδιοκτησία» του θαλάσσιου χώρου που κηρύσσεται ως χώρος ελλιμενισμού και εξυπηρέτησης σκαφών αναψυχής).**
- 2. Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2017 (Αρ. Φακ. 23.01.058.102-2017) (τροποποίηση του Άρθρου 18 του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου, ώστε να παρασχεθεί η εξουσία στο Υπουργικό Συμβούλιο να εκμισθώσει μέρος παραλίας για σκοπούς μαρίνων και χάρων ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής).**
- 3. Οι περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας (Διάθεση) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2017 (Αρ. Φακ. 23.03.054.055-2017) (προσθήκη νέου Κανονισμού με στόχο την εκμίσθωση ή η χορήγηση άδειας χρήσης ακίνητης ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας για χώρους ελλιμενισμού).**

Το πρώτο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, με τίτλο «Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2016», προβλέπει την τροποποίηση του Άρθρου 2 («Ερμηνεία») του «περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμου (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (ΚΕΦ.224)» [εφεξής, ο «βασικός Νόμος»], με στόχο την διευκρίνιση του όρου «Ακίνητη ιδιοκτησία», έτσι ώστε να παρέχεται η δυνατότητα κήρυξης θαλάσσιου χώρου που έχει επιχωθεί για τη δημιουργία ξηράς σε ακίνητη ιδιοκτησία και κήρυξης του «ως χώρου ελλιμενισμού και εξυπηρέτησης σκαφών αναψυχής δυνάμει των διατάξεων του περί Διαχείρισης Χώρων Ελλιμενισμού Σκαφών Αναψυχής Νόμου».

Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με το Άρθρο 65Α(1α) του βασικού Νόμου, «κρατική ακίνητη ιδιοκτησία περιλαμβάνει κάθε ακίνητη ιδιοκτησία που δύναται να εκμισθωθεί δυνάμει των διατάξεων του Άρθρου 18» [1].

Το δεύτερο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, με τίτλο «Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2017» αποσκοπεί στην τροποποίηση του Άρθρου 18 («Εξουσία Υπουργικού Συμβουλίου να ανταλλάσσει ιδιοκτησία της Δημοκρατίας κτλ.») του βασικού νόμου, το οποίο θεσμοθετεί τους όρους, περιορισμούς, προϋποθέσεις και κριτήρια με βάση τα οποία το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να εκμισθώνει μέρος της παραλίας. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, το Άρθρο 18 («Εξουσία Υπουργικού Συμβουλίου να ανταλλάσσει ιδιοκτησία της Δημοκρατίας κτλ.») του βασικού νόμου τροποποιείται με την προσθήκη στην παράγραφο (γ) του εδαφίου (1) των λέξεων «μαρίνων, χάρων ελλιμενισμού,» αμέσως μετά τη λέξη «λιμένων» (πρώτη γραμμή)».

Το τρίτο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, με τίτλο «Οι περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας (Διάθεση) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2017» αποσκοπεί στην προσθήκη του Άρθρου 9B («Κήρυξη χώρου ελλιμενισμού») έτσι ώστε, όπως αναφέρεται στο συγκεκριμένο Άρθρο, «Η εκμίσθωση ή η χορήγηση άδειας χρήσης ακίνητης ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας, η οποία κηρύσσεται ως χώρος ελλιμενισμού γίνεται δυνάμει του άρθρου 3 του περί Διαχείρισης Χώρων Ελλιμενισμού Σκαφών Αναψυχής Νόμου».

Θεωρούμε ότι τα τρία υπό συζήτηση νομοσχέδια αποσκοπούν στην αποξένωση – εκχώρηση και οικειοποίηση – ιδιωτικοποίηση μέρους της ακτογραμμής και δημόσιων παραλιών. Τονίζουμε την έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού όσον αφορά την φέρουσα ικανότητα της ακτογραμμής να δεχτεί τέτοιες παρεμβάσεις, αλλά και τις ανάγκες που καλείτε να καλύψουν οι συγκεκριμένες τροποποιήσεις.

Σύμφωνα με το Άρθρο 18 («Εξουσία Υπουργικού Συμβουλίου να ανταλλάσει ιδιοκτησία της Δημοκρατίας»), του βασικού Νόμου ως έχει:

«18.-(1) Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται, υπό τέτοιους όρους, περιορισμούς, προϋποθέσεις και κριτήρια, τα οποία ήθελαν καθοριστεί με Κανονισμούς –

(α) Να παραχωρήσει, εκμισθώσει ανταλλάξει ή με άλλο τρόπο αποξενώσει οποιαδήποτε ιδιοκτησία της Δημοκρατίας ή ακίνητη ιδιοκτησία που περιήλθε στη Δημοκρατία δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού, άλλην εκτός από δημόσιο δρόμο ή την παραλία·

[...]

(γ) να εκμισθώσει μέρος παραλίας για σκοπούς λιμένων, προβλήτων, αποβαθρών, προκουμαίων, ιχθυοτροφείων και για οποιοδήποτε άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας.

(2) Εντός τριών μηνών από τη διενέργεια από το Υπουργικό Συμβούλιο οποιωνδήποτε πράξεων δυνάμει του εδαφίου (1) του άρθρου αυτού, θα κατατίθεται ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων έκθεση που δείχνει αναλυτικά τις περιπτώσεις στις οποίες έγιναν οι παραχωρήσεις αυτές.

[...]

(4) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ή οποιωνδήποτε κανονισμών εκδόθηκαν δυνάμει αυτού, το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται σε εξαιρετικές περιπτώσεις για σκοπούς δημόσιας ωφέλειας να αποξενώσει την ακίνητη ιδιοκτησία της Δημοκρατίας, η οποία περιγράφεται στον Πίνακα Β', υπό όρους τους οποίους το ίδιο θα καθορίσει με την Απόφασή του και αφού προηγηθεί ενημέρωση της Βουλής των Αντιπροσώπων» [2].

Επί της γενικής αρχής, θεωρούμε ότι οι Αιτιολογικές Εκθέσεις των τριών νομοσχεδίων είναι ανεπαρκείς διότι:

1. Απλώς παραθέτουν τις πρόνοιες του Τροποποιητικού Νόμου αντί να τις αιτιολογούν επαρκώς, όπως προβλέπεται από τον «Κανονισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων» της Κυπριακής Δημοκρατίας [3]. Επισημαίνουμε ότι «κάθε σχέδιο νόμου που κατατίθεται στη Βουλή συνοδεύεται υποχρεωτικά από αιτιολογική έκθεση, επεξηγηματική δηλαδή έκθεση σχετικά με τους λόγους που επιβάλλουν τη θέσπιση ή την τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας» [4].

Επιπρόσθετα, το Άρθρο 28 («Επαρκής Αιτιολογία») του «περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999 [N.158(I)/1999]» προνοεί επίσης τα ακόλουθα:

«28. (1) Η αιτιολογία μιας διοικητικής πράξης πρέπει να είναι σαφής, ώστε να μην αφήνει αμφιβολίες ως προς το ποιος ήταν ο πραγματικός λόγος που οδήγησε το διοικητικό όργανο στη λήψη της απόφασης.

(2) Δεν αποτελεί επαρκή αιτιολογία η αναφορά στην απόφαση γενικών χαρακτηρισμών που μπορούν να εφαρμοστούν και να ισχύουν για κάθε περίπτωση ούτε η απλή αναφορά των γενικών όρων του νόμου που μπορούν να τύχουν εφαρμογής σε οποιαδήποτε περίπτωση.

(3) Αναιτιολόγητη είναι μια πράξη που επικαλείται γενικά και αόριστα το δημόσιο συμφέρον. Το δημόσιο συμφέρον του οποίου γίνεται επίκληση πρέπει να εξειδικεύεται με αναφορά σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχτηκε η κρίση του αρμόδιου διοικητικού οργάνου» [5].

2. Το Άρθρο 2 («Ερμηνεία») του βασικού Νόμου ήδη περιλαμβάνει στον ορισμό της «ακίνητης

ιδιοκτησίας» τόσο τη «(ζ) γη που δημιουργείται μετά από επίχωση της θάλασσας» [6].

Το Άρθρο 3 («Κήρυξη χώρου Ελλιμενισμού») του «περί Διαχείρισης Χώρων Ελλιμενισμού Σκαφών Αναψυχής Νόμου του 2007 [Ν.46(Ι)/2007» ήδη προνοεί τα ακόλουθα:

«3. (1) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου Νόμου, το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί, με Διάταγμα που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, να κηρύξει οποιοδήποτε τμήμα εδάφους της Δημοκρατίας ως χώρο ελλιμενισμού και εξυπηρέτησης σκαφών αναψυχής, για τη διαχείριση και λειτουργία του οποίου θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος Νόμου.

(2) Μετά την έκδοση του διατάγματος που αναφέρεται στο εδάφιο (1), η αρμόδια αρχή μπορεί να προβεί σε οποιεσδήποτε ενέργειες θεωρεί αναγκαίες για την κατάλληλη διαμόρφωση του χώρου και στη συνέχεια να χορηγήσει άδεια διαχείρισης του χώρου σε πρόσωπο που υποβάλλει αίτηση για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου» [7].

Συνεπώς, το πρώτο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, με τίτλο «Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2016», που προβλέπει την τροποποίηση του Άρθρου 2 («Ερμηνεία») του «περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμου (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (ΚΕΦ.224)» με στόχο την διεύρυνση του όρου «Ακίνητη ιδιοκτησία» (έτσι ώστε να παρέχεται η δυνατότητα κήρυξης θαλάσσιου χώρου που έχει επιχωθεί για τη δημιουργία ξηράς σε ακίνητη ιδιοκτησία και κήρυξης του «ως χώρου ελλιμενισμού και εξυπηρέτησης σκαφών αναψυχής»), αποσκοπεί στην αποξένωση – εκχώρηση και οικειοποίηση – ιδιωτικοποίηση μέρος της ακτογραμμής και δημόσιων παραλιών και όχι την χωροθέτηση χώρου ελλιμενισμού ή/και τη διαχείριση της λειτουργίας του.

3. Το Άρθρο 18 («Εξουσία Υπουργικού Συμβουλίου να ανταλλάσει ιδιοκτησία της Δημοκρατίας κτλ») του βασικού Νόμου ήδη επιτρέπει στην κυβέρνηση να εκμισθώνει κρατική ακίνητη περιουσία, συμπεριλαμβανομένων ακόμη και παραλιών, υπό συγκεκριμένους όμως όρους, περιορισμούς, προϋποθέσεις και κριτήρια, τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την εκ των προτέρων κατάθεση αναλυτικής έκθεσης και ενημέρωση της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Συνεπώς, το δεύτερο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, με τίτλο «Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2017 (Αρ. Φακ. 23.01.058.102-2017)», που αποσκοπεί στην τροποποίηση του Άρθρου 18 του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου, ώστε να παρασχεθεί η εξουσία στο Υπουργικό Συμβούλιο να εκμισθώσει μέρος παραλίας για σκοπούς μαρίνων και χωρών ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής, αποσκοπεί στην υιοθέτηση και εφαρμογή μίας αδιαφανούς και αντιδημοκρατικής fast-track διαδικασίας αποξένωσης – εκχώρησης και οικειοποίησης – ιδιωτικοποίησης κοινών αγαθών χωρίς τον απαραίτητο κοινοβουλευτικό έλεγχο, στη βάση Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και σχετικών Υπουργικών Διαταγμάτων.⁸

Υπενθυμίζουμε, ότι πριν από τρία χρόνια, το Υπουργείο Εσωτερικών προωθούσε σειρά παρόμοιων νομοσχεδίων, τα οποία αφορούσαν την εκμίσωση ή/και αποξένωση του δημόσιου φυσικού πλούτου με Υπουργικά Διατάγματα, όπως την μετατροπή της θάλασσας σε «ακίνητη ιδιοκτησία» για επίσπευση της διαδικασίας αδειοδότησης μίας πλειάδας «παράκτιων και θαλάσσιων αναπτύξεων», υψηλού περιβαλλοντικού, κοινωνικού και οικονομικού ρίσκου, και τη μείωση της απαιτούμενης απόστασης από 500 στα 100 μέτρα από τη στάθμη της θάλασσας για εκμίσωση ή άλλη διάθεση παραθαλάσσιας κρατικής δασικής γης [9]. Λόγω της θύελλας κοινωνικών αντιδράσεων που προκλήθηκε – έπειτα από τη διοργάνωση ενός διαδικτυακού ψηφίσματος διαμαρτυρίας που οδήγησε στη συλλογή σχεδόν 4,600 υπογραφών, μίας δημόσιας ακρόασης και διαβούλευσης από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως και μίας δυναμικής διαμαρτυρίας μπροστά από τη Βουλή των Αντιπροσώπων – τα νομοσχέδια τελικά αποσύρθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών [10].

Επίσης, θεωρούμε ανεπίτρεπτο το γεγονός ότι τα τρία εν λόγω νομοσχέδια προτείνονται ενώ ταυτόχρονα πραγματοποιείται η διαδικασία για την εναρμόνιση της κυπριακής νομοθεσίας [11] με το κοινοτικό κεκτημένο, γνωστό και ως Πρωτόκολλο της Βαρκελώνης [12], το οποίο στοχεύει στη θέσπιση νομικού

πλαisiού για την «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών». Το Πρωτόκολλο κυρώθηκε από 6 από τα 7 Ευρωπαϊκά Μεσογειακά που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση και τέθηκε σε ισχύ στις 24 Μαρτίου 2011. Η υπογραφή και η κύρωση του Πρωτοκόλλου από την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ευρωπαϊκό δίκαιο και δεσμεύει τα Κράτη Μέλη και τα ινστιτούτα της. Συνεπώς, η εφαρμογή του είναι δεσμευτική και για την Κύπρο, παρόλο που είναι το μόνο συμβαλλόμενο μέρος που δεν το υπόγραψε.

Μεταξύ 2011 και 2013, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας σημείωσε την υποχρέωση της Κύπρου να κυρώσει το Πρωτόκολλο ή να εφαρμόσει τις διατάξεις του προτού το κυρώσει, αφού είναι δεσμευτικό ως πράξη της ΕΕ. Μεταξύ 2012 και 2014, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ενημέρωσε το Υπουργείο Εσωτερικών για την πρόθεση του να κυρώσει το Πρωτόκολλο. Το 2014 υποβλήθηκε πρόταση από το Υπουργείο Εσωτερικών προς τη Νομική Υπηρεσία για τροποποίηση του όρου «παραλία» από 100 υάρδες σε 100 μέτρα (σύμφωνα με το Άρθρο 8 της σύμβασης), ωστόσο από τότε μέχρι σήμερα εκκρεμεί η Γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα και η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τον Κανονισμό της ΕΕ και το Έβδομο Πρωτόκολλο της Σύμβασης της Βαρκελώνης.

Το Άρθρο 19 («Περιβαλλοντική εκτίμηση») του Πρωτοκόλλου της Βαρκελώνης [13], αναφέρει:

«1. Λαμβάνοντας υπόψη την ευπαθή φύση των παράκτιων ζωνών, τα συμβαλλόμενα μέρη εξασφαλίζουν ότι η διαδικασία και οι σχετικές μελέτες για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στις παράκτιες ζώνες, και ιδίως στα οικοσυστήματά τους, συνεκτιμούν τη συγκεκριμένη ευαισθησία του περιβάλλοντος και τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ θαλάσσιων και χερσαίων τμημάτων των παράκτιων ζωνών.

2. Σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια, τα συμβαλλόμενα μέρη διατυπώνουν, ανάλογα με την περίπτωση, στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση των σχεδίων και προγραμμάτων που επιδρούν στις παράκτιες ζώνες.

3. Στις περιβαλλοντικές εκτιμήσεις λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στις παράκτιες ζώνες, με τη δέουσα προσοχή, μεταξύ άλλων, στις φέρουσες ικανότητές τους». Με αυτό τον τρόπο, διασφαλίζει την συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον με βάση σχετικές μελέτες τόσο για συγκεκριμένα έργα (Μελέτες Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον), όσο και για σχέδια ή προγράμματα (Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων). Με βάση λοιπόν το Πρωτόκολλο της Βαρκελώνης, η Κυπριακή Δημοκρατία οφείλει να πραγματοποιήσει σχετική Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) κάτι το οποίο δεν έχει γίνει πριν συζητηθούν τα υπό συζήτηση νομοσχέδια.

Με στόχο την σωστή εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο, «η Κύπρος θα θεσπίσει την εθνική στρατηγική και σχέδιο δράσης για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, για περίοδο δέκα ετών. Για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών και των σχεδίων και προγραμμάτων για τις παράκτιες ζώνες, τα συμβαλλόμενα μέρη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τη θέσπιση οικονομικών, χρηματοοικονομικών ή/και φορολογικών μέσων. Άλλα μέσα που δύναται να χρησιμοποιήσει η Κύπρος για την ΟΔΠΖ είναι η δημιουργία μηχανισμών και δικτύων παρακολούθησης και παρατήρησης, η συνεκτίμηση της διαδικασίας Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στις παράκτιες ζώνες με την ευαισθησία του περιβάλλοντος και τη φέρουσα ικανότητα του ή η θέσπιση χωροταξικών μέσων και μέτρων» [14]. Της διαδικασίας αυτής ηγείται το Τμήμα Περιβάλλοντος, με την συμμετοχή των υπόλοιπων αρμόδιων αρχών. Συγκεκριμένα, η ετοιμασία της Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης ανατέθηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος στην Κοινοπραξία «ALA Planning Partnership Consultancy L.L.C.» και «Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας – Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υδροτόπων (ΕΚΒΥ)», κατόπιν προκήρυξης του Διαγωνισμού με Αριθμό Τ.Π. 13/2015. Η υλοποίηση της εν λόγω Σύμβασης ξεκίνησε τον Αύγουστο 2016 και θα ολοκληρωθεί τον Αύγουστο 2018. [15].

Προτεραιότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας θα πρέπει να είναι η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών στα πλαίσια της εφαρμογής της Θαλάσσιας Πολιτικής. Με τον τρόπο αυτό, θα αποφευχθεί η άναρχη ανάπτυξη και η καταστροφή του περιβάλλοντος στον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο, η οποία δυστυχώς ήδη λαμβάνει χώρα στην χερσαία επικράτεια της Κύπρου.

Έκθεση Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας για την «Διαχείριση των Παραλιών της Κύπρου»

Επισημαίνουμε επίσης ότι στις 12/9/2014 η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας δημοσίευσε την έκθεση «Διαχείριση Παραλιών της Κύπρου», στο πλαίσιο διαχειριστικού ελέγχου που διεξήγαγε μεταξύ 2013-2014

[16]. Όπως αναφέρεται από την Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, «βάσει των διατάξεων του περί Προστασίας της Παραλίας Νόμου (Κεφ. 59), ο Υπουργός Εσωτερικών δύναται να καθορίσει, με γνωστοποίηση που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, εδάφη ως παραλία, εντός απόστασης όχι μεγαλύτερης των 100 υαρθών από τη γραμμή της ανώτατης στάθμης παλίνρροιας. [...] Οι περιοχές παραλίας καθορίστηκαν με σχετικά Διατάγματα που εκδόθηκαν κατά καιρούς, κατά τη δεκαετία του 1970, δυνάμει των διατάξεων του περί Προστασίας της Παραλίας Νόμου (Κεφ. 59)» [17]. Ειδικά όσον αφορά τις επεμβάσεις εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και της Θαλάσσιας Ζώνης, η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας σημειώνει ότι «σύμφωνα με το Άρθρο 5Α(1) του περί Προστασίας της Παραλίας Νόμου (Κεφ. 59), το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται, με αίτηση της αρμοδίας Αρχής, για σκοπούς προστασίας ή διατήρησης του χαρακτήρα και των ανέσεων οποιασδήποτε παραλίας, ή της προσέγγισής της από το κοινό, με Γνωστοποίηση, η οποία δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, να καθορίζει οποιαδήποτε περιοχή της παραλίας ή η οποία εφάπτεται με την παραλία, εντός της οποίας καμία οικοδομή οποιουδήποτε είδους δεν θα ανεγείρεται, εκτός αν εξασφαλιστεί σχετική χαλάρωση από το Υπουργικό Συμβούλιο, βάσει του Άρθρου 5Α(2) του Νόμου. Από τον έλεγχό μας διαπιστώσαμε ότι, από τη μία δίνονται χαλαρώσεις σε πολλές περιπτώσεις και από την άλλη, ακόμα και εκεί που δεν δίνονται χαλαρώσεις, ή εντοπίζονται παράνομες επεμβάσεις ή διενεργούνται έργα που δεν συνάδουν με τις χαλαρώσεις που δόθηκαν, δεν λαμβάνονται αποτελεσματικά μέτρα για αποκατάσταση της παρανομίας, με αποτέλεσμα να τίθεται το ερώτημα εάν τελικά οι στόχοι του καθορισμού της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας επιτυγχάνονται. Θεωρούμε ότι η ανοχή των παράνομων επεμβάσεων εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας θα πρέπει να τερματιστεί και να καθοριστεί στρατηγική που να διέπει τη χορήγηση χαλαρώσεων εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας, τη διαμόρφωση και αξιοποίηση των παραλιών και την αντιμετώπιση των παρανομιών, με συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων» [18].

Στη βάση των ευρημάτων του διαχειριστικού ελέγχου, η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας επισημαίνει και προτείνει τα ακόλουθα αναφορικά με τον τρόπο καθορισμού και την επίτευξη των στόχων καθορισμού της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας [19]:

Κύριες επισημάνσεις:

- Η Ζώνη Προστασίας της Παραλίας καθορίστηκε πριν από αρκετά χρόνια και δεν έτυχε αναπροσαρμογής ώστε να ληφθούν υπόψη οι αλλοιώσεις που επήλθαν στην ακτογραμμή, κυρίως λόγω διάβρωσης. Επισημάνουμε ότι, λόγω των πιο πάνω, η Ζώνη Προστασίας της Παραλίας σε ορισμένα σημεία βρίσκεται εντός της θάλασσας.
- Ο ορισμός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας δεν συνάδει με το σχετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης της Βαρκελώνης, το οποίο έχει επικυρωθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν μας δόθηκαν ικανοποιητικές εξηγήσεις αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο καθορίστηκε η Ζώνη Προστασίας της Παραλίας, ιδιαίτερα σε σχέση με τις σημαντικές διακυμάνσεις που παρουσιάζονται στο πλάτος της και με συγκεκριμένες περιοχές, όπου η Ζώνη Προστασίας της Παραλίας φαίνεται να παρακάμπτει συγκεκριμένα τεμάχια γης.
- Παραχωρούνται αρκετές χαλαρώσεις για ανέγερση οικοδομής ή κατασκευάσματος εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και σε περίπτωση εντοπισμού παράνομης επέμβασης ή μη συμμόρφωσης στους όρους

Εισηγήσεις:

- **Πρώθηση διαδικασιών για επανακαθορισμό της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας.**
- **Επαναδιατύπωση του ορισμού της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας, έτσι ώστε να συνάδει με το σχετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης της Βαρκελώνης.**
- **Θεωρούμε ότι η ανοχή των παράνομων επεμβάσεων εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας θα πρέπει να τερματιστεί και να καθοριστεί στρατηγική που να διέπει τη χορήγηση χαλαρώσεων εντός της ζώνης, τη**

της παραχωρηθείσας χαλάρωσης, δεν λαμβάνονται αποτελεσματικά μέτρα για αποκατάσταση της παρανομίας. Ως αποτέλεσμα, η επίτευξη των στόχων που θέτει η νομοθεσία, σε σχέση με τον καθορισμό της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας (προστασία ή διατήρηση του χαρακτήρα και ανέσεων της παραλίας ή η προσέγγισή της από το κοινό) τίθεται υπό αμφισβήτηση.

διαμόρφωση και αξιοποίηση των παραλιών και την αντιμετώπιση των παρανομιών, με συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Παράλληλα, ειδικά όσον αφορά την παραχώρηση χαλάρωσης για διενέργεια επεμβάσεων εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας, η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας σημειώνει ότι «σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 5Α(2) του περί Προστασίας της Παραλίας Νόμου (Κεφ. 59), σε οποιαδήποτε εξαιρετική περίπτωση η αρμόδια Αρχή ικανοποιηθεί ότι το δημόσιο συμφέρον απαιτεί την έκδοση άδειας για ανέγερση οικοδομής, δύναται να υποβάλει την περίπτωση αυτή στο Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο κατόπιν μελέτης αυτής δύναται, κατά την απόλυτη κρίση του, να εξουσιοδοτήσει την αρμόδια Αρχή, να εκδώσει τέτοια άδεια και με τέτοιους όρους που το Υπουργικό Συμβούλιο θα θεωρήσει σκόπιμο. Στο ίδιο άρθρο αναφέρεται επίσης ότι, αν με οποιοδήποτε τρόπο προκύψει ουσιώδης ζημιά σε βάρος κάποιας ιδιοκτησίας, ως συνέπεια της εφαρμογής των προνοιών του Άρθρου, η αρμόδια Αρχή πρέπει να καταβάλει δίκαιες αποζημιώσεις, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστατικών της κάθε περίπτωσης. Επιπρόσθετα, το Άρθρο 5(1) του περί Προστασίας της Παραλίας Νόμου (Κεφ. 59) απαγορεύει την κατασκευή ή τοποθέτηση, στην παραλία, κατασκευασμάτων για τα οποία δεν χορηγήθηκε έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου βάσει του άρθρου 5Α του Νόμου και άδεια με βάση τον περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο και/ή τον περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο. Σύμφωνα με τους περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμους του 1972 έως 2014, Άρθρο 26(2), το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί με Απόφασή του να χορηγεί πολεοδομική άδεια κατά παρέκκλιση του σχεδίου ανάπτυξης, ανεξάρτητα αν η ανάπτυξη έχει συντελεστεί ή όχι, σε έκτακτες και δικαιολογημένες προς το δημόσιο συμφέρον περιπτώσεις ή άλλες ειδικές περιπτώσεις, που θα καθοριστούν με Κανονισμούς τους οποίους εκδίδει το Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίνει η Βουλή των Αντιπροσώπων. Όπως αναφέρεται σε Γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 20/8/1996, προς το Υπουργικό Συμβούλιο, σχετικά με το δημόσιο συμφέρον και την επίκλησή του από τις αρχές της Δημοκρατίας δυνάμει του περί Πολεοδομίας Νόμου του 1972, έκτακτες είναι οι σπάνιες εκείνες περιπτώσεις που μπορούν να στοιχειοθετήσουν πειστική αιτιολογία ως προς το δημόσιο συμφέρον το οποίο οι αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου καλούνται να εξυπηρετήσουν και ότι αποκλείονται οι περιπτώσεις οι οποίες, με απλή επίκληση του δημοσίου συμφέροντος, έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση ιδιωτικών ή άλλων, από το δημόσιο συμφέρον, συμφερόντων. Επισημαίνεται επίσης ότι η απόφαση πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένη και να αναφέρεται σε περιστατικά τόπου και χρόνου τα οποία να στοιχειοθετούν την προβαλλόμενη αιτιολογία και ότι απλή αναφορά στο δημόσιο συμφέρον δεν αποτελεί πειστική αιτιολογία. Η υπό αναφορά γνωμάτευση διαλαμβάνει επίσης ότι αποκλείεται η εκ των υστέρων επίκληση της έννοιας του δημοσίου συμφέροντος με σκοπό τη νομιμοποίηση παρανομίας, η οποία προεκλήθη μετά από παράνομη διοικητική πράξη» [20].

Στη βάση των ευρημάτων του διαχειριστικού ελέγχου, η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας επισημαίνει και προτείνει τα ακόλουθα αναφορικά με την παραχώρηση χαλάρωσης για διενέργεια επεμβάσεων εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας [21]:

Κύριες επισημάνσεις:

- Η τεκμηρίωση, από την αρμόδια Αρχή, της εξαιρετικής σημασίας και των λόγων δημοσίου συμφέροντος, που να δικαιολογεί τη χορήγηση χαλάρωσης, είναι στις περισσότερες περιπτώσεις που ελέγξαμε, ανεπαρκής.

Εισηγήσεις:

- Στις έκτακτες και εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου δύναται να παραχωρηθεί, βάσει της νομοθεσίας, χαλάρωση, θα πρέπει να τεκμηριώνεται δεόντως, στην εισήγηση του Υπουργείου Εσωτερικών προς το Υπουργικό Συμβούλιο και στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο τρόπος με τον

- Επιδεικνύεται μεγάλη ανοχή στις περιπτώσεις εκ των υστέρων υποβολής αιτήσεων για εξασφάλιση των απαιτούμενων εγκρίσεων για επεμβάσεις στην Ζώνη Προστασία της Παραλίας, οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της ανέγερσης ή έχουν ήδη υλοποιηθεί, αφού αντί να τιμωρούνται οι παρανομούντες, τους παρέχεται εκ των υστέρων κάλυψη.
- Επιδεικνύεται μεγάλη ανοχή, από την αρμόδια Αρχή, στις περιπτώσεις όπου δεν τηρούνται οι όροι που επιβλήθηκαν με τη χαλάρωση ή την άδεια πολεοδομίας και οικοδομής.
- Εντοπίστηκαν κατασκευές εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας, ακόμα και σε κρατικά τεμάχια γης, τα οποία δεν ήταν εκμισθωμένα, για τις οποίες δεν φαίνεται να υποβλήθηκε αίτημα για εξασφάλιση σχετικής χαλάρωσης από το Υπουργικό Συμβούλιο και συνεπώς είναι παράνομες.
- **Δεδομένης και σχετικής γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα, σύμφωνα με την οποία «αποκλείεται η εκ των υστέρων επίκληση της έννοιας του δημόσιου συμφέροντος, με σκοπό τη νομιμοποίηση παρανομίας», η αρμόδια Αρχή πρέπει να λαμβάνει μέτρα κατά των παρανομιών και όχι να τις νομιμοποιεί με τη χορήγηση εκ των υστέρων έγκρισης, γεγονός που επιβραβεύει τους παρανομούντες.**
- **Η αρμόδια Αρχή πρέπει να εφαρμόσει συστήματα παρακολούθησης της συμμόρφωσης των αιτητών με τους όρους των παραχωρηθείσων χαλαρώσεων και να προβαίνει στις δέουσες ενέργειες στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.**
- **Η αρμόδια Αρχή πρέπει να εφαρμόσει διαδικασίες συστηματικών επιθεωρήσεων για καταγραφή παράνομων επεμβάσεων εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και να λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα για αποκατάσταση της νομιμότητας.**

Η Πρωτοβουλία για τη Διάσωση των Φυσικών Ακτών και η Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) θεωρούν ότι τα υπό συζήτηση νομοσχέδια δεν λαμβάνουν υπόψη τις επιστημονικές και εισηγήσεις του διαχειριστικού ελέγχου που διεξήγαγε και της σχετικής έκθεσης που εξέδωσε η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας πριν από δύο μόλις χρόνια και γι' αυτό κινούνται προς την αντίθετη από την δέουσα κατεύθυνση.

Καταλήγοντας, η Πρωτοβουλία για τη Διάσωση των Φυσικών Ακτών και η Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) θεωρούν την αποξένωση – εκχώρηση και οικειοποίηση – ιδιωτικοποίηση δημόσιων αγαθών και φυσικών πόρων, όπως οι παραλίες, η ακτογραμμή και η θάλασσα – ως μία πολιτική που στρέφεται εναντίον αναφαίρετων δικαιωμάτων των πολιτών και κοινωνικών κεκτημένων. Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη πολιτική και τα προτεινόμενα νομοσχέδια αντιστατεύονται και καταργούν τις θεμελιώδεις αρχές του κράτους δικαίου και της χρηστής διοίκησης και εν τέλει το δημόσιο συμφέρον. Τα κοινά αγαθά προσφέρουν στην κατεύθυνση της ενδυνάμωσης μίας συμμετοχικής δημοκρατικής κοινωνίας, αλλά και στην προστασία της από την ασυδοσία των κερδοσκόπων. Η κοινωνική και περιβαλλοντική δικαιοσύνη απαιτεί, ειδικά σε τόσο δύσκολες συνθήκες όπως αυτές που διανύουμε λόγω οικονομικής κρίσης, συλλογικές αποφάσεις και όχι συγκέντρωση εξουσιών στα χέρια λίγων. Η οικειοποίηση και αποξένωση των κοινών αγαθών – της γης, των δασών, των παραλιών, της ακτογραμμής και της θάλασσας – δεν νομιμοποιείται ηθικά, κοινωνικά και πολιτικά, ακόμη και όταν προωθείται υπό το πρόσχημα του «δημόσιου συμφέροντος». Στη βάση των πιο πάνω, η Πρωτοβουλία για τη Διάσωση των Φυσικών Ακτών και η Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) διαφωνούν κάθετα με τους υπό συζήτηση Τροποποιητικούς Νόμους και εισηγούνται την άμεση απόσυρση τους από το Υπουργείο Εσωτερικών ή την καταψήφισή τους από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών και την Ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Υποσημειώσεις και παραπομπές (στην επόμενη σελίδα):

- ¹ [Άρθρο 65Α\(1α\), «Ερμηνευτική Διάταξη: Κρατική ακίνητη ιδιοκτησία», Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας \(Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση Νόμος \[ΚΕΦ.224\]](#)
- ² [Άρθρο 18, «Εξουσία Υπουργικού Συμβουλίου να ανταλλάσει ιδιοκτησία της Δημοκρατίας», Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας \(Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση\) Νόμος \[ΚΕΦ.224\]](#)
- ³ [Βουλή των Αντιπροσώπων – Κυπριακή Δημοκρατία. Επίσημη Ιστοσελίδα > Γενικά > Κανονισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων > Τμήμα Τρίτον – Νομοθετικό Έργο > Κεφάλαιον Α΄ Διαδικασία εν Σχέσει προς Νομοσχέδια και Προτάσεις Νόμου: Άρθρο 50. Αιτιολογική έκθεσις](#)
- ⁴ [Βουλή των Αντιπροσώπων – Κυπριακή Δημοκρατία. Επίσημη Ιστοσελίδα > Γενικά > Ο πολιτικός ρόλος και οι αρμοδιότητες της Βουλής > Θέσιση νομοθεσίας](#)
- ⁵ [Άρθρο 28, «Επαρκής Αιτιολογία», Ο περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος του 1999 \[Ν. 158\(Ι\)/1999\]](#)
- ⁶ [Άρθρο 18, «Εξουσία Υπουργικού Συμβουλίου να ανταλλάσει ιδιοκτησία της Δημοκρατίας κτλ», Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας \(Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση\) Νόμος \(ΚΕΦ.224\)](#)
- ⁷ [Άρθρο 3, «Κήρυξη χώρου ελλιμενισμού», Ο περί Διαχείρισης Χώρων Ελλιμενισμού Σκαφών Αναψυχής Νόμος του 2007 \[Ν.46\(Ι\)/2007\]](#)
- ⁸ Μαρία Χατζημιχαήλ, Δρ. Αλιευτικής Πολιτικής και Θαλάσσιας Διακυβέρνησης, Ειδική Ερευνήτρια Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κύπρου.
[SigmaLive, Παρασκευή, 9 Σεπτεμβρίου 2016, Περί «ανάπτυξης τεχνητών νησιών» ή το δικαίωμα στη θάλασσα](#)
[Ο Διάλογος, Δευτέρα, 12 Σεπτεμβρίου 2016, Περί της «ανάπτυξης τεχνητών νησιών» \(ή το δικαίωμα στη θάλασσα... reloaded\)](#)
[Ο Φιλελεύθερος, Δευτέρα, 26 Σεπτεμβρίου 2016, Περί της ανάπτυξης «τεχνητών νησιών»](#)
- ⁹ [Πρωτοβουλία για τη Διάσωση των Φυσικών Ακτών, Δελτίο Τύπου, Παρασκευή, 7 Νοεμβρίου 2014. Το Υπουργείο Εσωτερικών προωθεί ένα «αναπτυξιακό» καθεστώς εκτάκτου ανάγκης, με πρόσχημα το «δημόσιο συμφέρον» και την οικονομική κρίση](#)
[Πρωτοβουλία για τη Διάσωση των Φυσικών Ακτών, Υπόμνημα Θέσεων, Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων – Πέμπτη, 9 Οκτωβρίου 2014. Νομοσχέδιο με τίτλο: «Οι περί Δασών \(Διάθεση Κρατικής Δασικής Γης\) \(Τροποποιητικοί\) \(Αρ. 2\) Κανονισμοί του 2014, \(Αρ. Φακ. 23.03.051.055-2014\)» και Νομοσχέδιο με τίτλο: «Νόμος που τροποποιεί τους Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμους του 1972 μέχρι 2013»](#)
- ¹⁰ Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ). 30 Ιουνίου 2014. Προς: κα Αθηνά Αριστοτέλους – Κληρίδου, Αναπληρώτρια Διευθύντρια Τμήματος Πολεοδομίας και Οικίσεως. Θέμα: Ο Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014 (Αρ. Φακ. 23.01.055.095-2014)
[Πρωτοβουλία για τη Διάσωση των Φυσικών Ακτών – Διαδικτυακό ψήφισμα διαμαρτυρίας. Κάτω τα χέρια σας από τις παραλίες μας, την ακτογραμμή και τη θάλασσα: Τα Κοινά Δεν Είναι Προς Πώληση! Κύπρος: Πως η θάλασσα, οι ακτές και οι παραλίες μετατρέπονται σε «ακίνητη ιδιοκτησία», μέσω «διαταγμάτων ανάπτυξης», χωρίς «πολεοδομικές αιτήσεις» και με «υπουργικές αποφάσεις»](#)
[Πρωτοβουλία για τη Διάσωση των Φυσικών Ακτών, Βίντεο, Κυριακή, 9 Νοεμβρίου 2014. Κύπρος: Μια μέρα στην παραλία / Cyprus: A day at the beach](#)
- ¹¹ [Τμήμα Περιβάλλοντος – Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος – Κυπριακή Δημοκρατία. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών.](#)
- ¹² [Απόφαση του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2010 σχετικά με τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου στη σύμβαση για την προστασία του θαλασσιού περιβάλλοντος και των παρακτίων περιοχών της Μεσογείου \(2010/631/ΕΕ\).](#)
- ¹³ [Πρωτόκολλο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παρακτίων ζωνών της Μεσογείου](#)
- ¹⁴ [Τμήμα Περιβάλλοντος – Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος – Κυπριακή Δημοκρατία. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών.](#)
- ¹⁵ [Τμήμα Περιβάλλοντος – Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος – Κυπριακή Δημοκρατία. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών.](#)
- ¹⁶ [Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επίσημη Ιστοσελίδα > Εκδόσεις > Διαχειριστικοί Έλεγχοι. Διαχείριση Παραλιών της Κύπρου. Λευκωσία, 12 Σεπτεμβρίου 2014.](#)
- ¹⁷ [Ό.π. στο «4. Επεμβάσεις εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και της Θαλάσσιας Ζώνης. 4.1. Καθορισμός Ζώνης Προστασίας της Παραλίας. 4.1.1. Τρόπος Καθορισμού της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας», σελ. 63](#)
- ¹⁸ [Ό.π. στο «4. Επεμβάσεις εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και της Θαλάσσιας Ζώνης. 4.1. Καθορισμός Ζώνης Προστασίας της Παραλίας. 4.1.2. Επίτευξη των στόχων καθορισμού της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας», σελ. 65-66](#)
- ¹⁹ [Ό.π. στο «4. Επεμβάσεις εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και της Θαλάσσιας Ζώνης. 4.1. Καθορισμός Ζώνης Προστασίας της Παραλίας», σελ. 63](#)
- ²⁰ [Ό.π. στο «4. Επεμβάσεις εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και της Θαλάσσιας Ζώνης. 4.2.](#)

Παραχώρηση χαλάρωσης για διενέργεια επεμβάσεων εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας», σελ. 67

²¹

Ό.π. στο «4. Επεμβάσεις εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και της Θαλάσσιας Ζώνης. 4.2. Παραχώρηση χαλάρωσης για διενέργεια επεμβάσεων εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας», σελ. 66